

NVE

nve@nve.no

Hvalstad, 26.09.2025

Høringsuttalelse, saksnummer 202510083 - Søknad om konsesjon for opprusting og utvidelse av Noreverkene

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) og NJFF Buskerud viser til søknad fra Statkraft om konsesjon for opprusting og utvidelse av Noreverkene.

NJFF og NJFF Buskerud er positive til opprusting av eldre kraftverk, og vurderer dette som et viktig satsingsområde. Å kombinere opprusting av kraftverk med utvidelse kan være aktuelt i noen tilfeller der dette ikke medfører konsekvenser som bidrar til særlig negative konsekvenser for naturmiljøet.

Statkraft fremmer i sin søknad to alternative forslag til OU-tiltak.

Vi har merket oss at Statkraft anmoder om en vurdering av konsesjonsplikt for alternativ 2. Vi vil understreke at i dag bør utgangspunktet være at alle søknader om vannkraftutbygging bør omfattes av konsesjonsplikt. At utbygger konkluderer med at kraftutbygging, herunder utvidelsesprosjekter, kan gjennomføre uten «nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget» kan ikke brukes som argument for å unnta konsesjonsbehandling. Det er jo nettopp gjennom en konsesjonsbehandling man skal få avklart hvorvidt prosjektet vil medføre nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser, og hvor representanter for de allmenne interessene selv får mulighet til å uttale seg om planene.

En konsesjonsbehandling gir muligheter for innspill og medvirkning fra alle berørte interesser og det sikrer at ulike sider og mulige konsekvenser ved gjennomføring av omsøkte prosjekter blir vurdert. Ikke minst vil dette være viktig for å ivareta miljø- og naturinteresser og få ivaretatt disse hensynene i en eventuell tillatelse til å gjennomføre omsøkte tiltak.

Vi anmoder derfor om at også alternativ 2 for Noreverkene blir konsesjonsbehandlet.

NJFF vil også nevne at vi i brev av 12.09.2025 har anmodet Nore og Uvdal kommune om å fremme krav om revisjon av konsesjonsvilkårene. I brevet heter det blant annet:

«Gjeldende manøvreringsreglement ble fastsatt i 2001. Manøvreringsreglementet er derfor i utgangspunktet ikke gjenstand for revisjon nå. Imidlertid bør det naturlig følge av søknaden om opprusting og utvidelse av Noreverkene at det også foretas en gjennomgang av manøvreringsreglementet.

En gjennomgang av manøvreringsreglementet nå vil være nødvendig for å ta høyde for god drift av kraftverkene for å ivareta hensynet til miljøet i vassdraget, friluftsliv og andre allmenne interesser etter at det er gjennomført en opprusting og utvidelse av dagens kraftverk. Det må tas høyde for at kraftverkene får økt slukeevne og vil bli kjørt med stor grad av fokus på effektkjøring. I konsesjonssøknaden fra Statkraft heter det at dagens kraftverk ikke er egnet for store og hurtige endringer i kraftproduksjonen, noe som også medfører at de har svært begrenset evne til å levere fleksibilitet og system- og balansetjenester. Selv om konsesjonssøknaden legger opp til en bedre utnyttelse av dagens vannressurser og at det ikke søkes om nye reguleringer, vil den ønskede endringer i måten kraftverket/kraftverkene planlegges kjørt på, innebære endringer som vil ha konsekvenser for vassdraget nedstrøms utløpet fra kraftverket. Effektene blir størst ved utbygging av alternativ 1, men også med alternativ 2, må det regnes med endringer.

Samtidig vil det også være en anledning til å se på behov for bestemmelser/tiltak for å sikre en oppfylling av Pålbufjorden og Tunhovdfjorden utover bestemmelsene om oppfylling som gjelder i dag, særlig i år med lite snø i fjellet. NJFF og NJFF Buskerud viser til årets sommersesong med svært lite vann både i Pålbufjorden og Tunhovdfjorden som et eksempel på tilstander som bør unngås så langt det er mulig. Dersom man ikke når en oppfylling som er ønskelig for Tunhovdfjorden og Pålbufjorden berører dette både grunneiere, andre fastboende, hytteeiere og andre, og det får konsekvenser for fisken som er satt ut i vassdraget for å kompensere for ulemper påført gjennom reguleringen og andre arter som lever i de berørte lokalitetene. For å unngå negative effekter av hurtige vannstandsendringer i Norefjorden, bør det stilles krav til hvordan kraftverket/kraftverkene kjøre opp og ned.

Vi vil samtidig understreke at påleggene som sikrer en minstevannføring i den lakseførende delen av vassdraget må ligge fast. I dag er det kun Statskrafts regulering av Noreverkene som bidrar til å oppfylle dette minstevannføringskravet av de to reguleringene som berører dette vassdrag i Nore og Uvdal, noe som kanskje burde vært gjenstand for en vurdering.»

NJFF vil understreke at det må være hensiktsmessig og langt mer effektivt å samkjøre konsesjonsbehandlingen med en revisjon av manøvreringsreglementet. Å først gjennomføre konsesjonsbehandlingen for så å starte en revisjonsprosess vil kreve langt mer ressurser over tid enn en samordning av de to prosessene.

Begge alternativene vil benytte dagens vannkraftmagasiner uten endringer. Selv om alternativ 1 vil medføre betydelig større ulemper enn alternativ 2, legges det opp til en kjøring av kraftverkene i begge alternativene som blir en mer rendyrket effektkjøring. En

gjennomgang av manøvreringsreglementet for å ta høyde for behov for bestemmelser om opp- og nedkjøring av kraftverkene for å ivareta miljøhensyn er derfor viktig.

Alternativ 1

NJFF og NJFF Buskerud vurderer alternativ 1 til å ha så store negative effekter på natur og miljø, til at dette ikke bør få konsesjon.

Statkraft har alternativ 1 som hovedalternativ til tross for at dette er det alternativet med klart størst negativ effekt på natur og miljø. Alternativ 1 medfører uttak av 2.000.000m³ med masser fra nye tunneller, det er lite behov for fyllmasser i prosjektet, så det vil bli etablert flere store nye steindeponier enten på dyrket mark eller i naturområder. Det vil ta svært lang tid å "omsette" 2.000.000m³ sprengstein, så disse deponiene må ansees som permanente. Hovedalternativet legger også beslag på store deler av tangen mellom Uvdalselva og Numedalslågen, både med ny fjellhall og tilkomstveier og nye bruer. Dette er uheldig.

Alle vannforekomster som berøres av tiltaket er definert som Sterkt Modifiserte Vannforekomster. Tiltaket vil påvirke Numedalslågen svært negativt også langt nedstrøms tiltaket. Den økte slukkapasiteten og ønsket om å i langt større grad levere "System- og balansetjenester" og økt deltakelse i "justeringsmarkedet", vil medføre langt større og hyppigere endringer i vannføringen. Dette gjelder ikke bare i området som omfattes av konsesjonssøknaden, men også nedstrøms. Mykstufoss kraftverk, som har inntak i Kjerredammen, er første demning nedstrøms tiltaket. Vi tolker det derfor slik det er ikke kapasitet i Kravikfjorden til å ta imot de store svingningene som effektkjøring med Nytt Nore kraftverk vil medføre, og de da derfor må gjøre like justeringer i sin produksjon. Dette vil kunne få negative konsekvenser for Numedalslågen. Hyppige og store endringer i vannføring er svært skadelig for liv i vann, og ikke forenlig med å oppnå målene i vannforskriften.

Det er en sterkt minkende bestand av elvemusling i Numedalslågen. Elvemuslingen er helt avhengig av ørret som vertsdyr for å overleve. Effektkjøringen vil kunne ha stor negativ påvirkning på både ørretbestanden og derved også elvemuslingsbestanden.

Alternativ 2

NJFF og NJFF Buskerud mener dette alternativet vil ha langt mindre effekter på natur og miljø, og kan være et utgangspunkt for å møte behovet for opprusting av Noreverkene og samtidig som kraftproduksjonen økes.

Alternativ 2 har langt lavere konsekvenser både i selve inngrepet i tiltaksområdet og for vannføring i Numedalslågen nedstrøms tiltaket. Det bygges ned vesentlig mindre natur, det er mindre behov for permanente steinfyllinger. Det imøtegår samfunnets behov for raskere justering av energiproduksjon med minst mulig negativ påvirkning for miljøet.

NJFF og NJFF Buskerud mener at også alternativ 2 må konsesjonsbehandles da det i svært stor grad påvirker naturen lokalt og vannføringen i hele vassdraget. Det er i dag utfordringer med å klare kravene om vannstand i Pålbufjorden og Tunhovdfjorden, som er viktige rekreasjonsområder og som har en storørrestamme som har behov for bedre vern ved å bli hensyntatt i langt større grad enn tilfellet er nå.

Numedalslågen er også lakseførende, og det er vedtatt krav om minstevannføring. Dette problematiseres i søknadsdokumentet og det pekes på som motstridende til kravet om

sommervannstand i Pålsbufjorden og Tunhovdfjorden. Minstevannføringen og tidsfrist for sommervannstand er helt avgjørende for overlevelsen til den sterkt truede villaksen og for størretstammen, NJFF og NJFF Buskerud mener derfor at begge alternativene må konsesjonsbehandles og det må legges stor vekt på økologisk påvirkning oppstrøms og nedstrøms inngrepet.

Oppsummering

Vi går imot planene for Nytt Nore alternativ 1.

Søknaden om alternativ 2 må også konsesjonsbehandles, og vi mener det må foretas en gjennomgang av manøvreringsreglementet.

Vennlig hilsen

Norges Jeger- og Fiskerforbund

Øyvind Fjeldseth
Fagsjef

NJFF Buskerud

Knut Johan Ruud /sign/
Regionsekretær